
Roste kapacita i počet škol, dětí ubývá

Roste kapacita i počet škol, dětí ubývá

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

21.04.2010, autor: rkp

České vysoké školy pod vlivem Boloňské deklarace v uplynulých letech postupně přecházely na dvoustupňové studium, tzn. bakalářské a magisterské navazující.

Z údajů Ústavu pro informace ve vzdělávání vyplývá, že kupříkladu v období 2001-2009 se počet poprvé zapsaných do prezenční formy studia v bakalářských programech na vysokých školách zvýšil více než čtyřnásobně, v navazujících magisterských programech pak šestnásobně. Naproti tomu počet poprvé zapsaných do prezenční formy studia v "dlouhých" magisterských programech se během sledovaného období snížil o 77,8 %. V roce 2009 již počet poprvé zapsaných do bakalářských programů prezenční formy vzdělávání (58,5 tis.) devítinásobně převyšoval počet poprvé zapsaných do magisterských programů (6,5 tis.). "Dlouhé" magisterské programy jsou v současnosti realizovány zejména na lékařských fakultách a fakultě veterinárního lékařství, případně v některých oborech pedagogických a právnických fakult.

Terciární vzdělávání celkově

Ke studiu na terciární úrovni se v roce 2009 hlásilo celkem 156,4 tis. uchazečů, kteří podali celkem 345,6 tis. přihlášek (každý uchazeč podal v průměru 2,2 přihlášky). K přijímacím zkouškám se dostavilo pouze 93,4 % všech přihlášených (146,2 tis.), přijato bylo 117 tis. uchazečů, z nichž celkem 94,7 %, tj. 110,8 tis., ke studiu skutečně nastoupilo.

Celkový počet přihlášených ke studiu v terciárním vzdělávání se oproti roku 2008/09 snížil o 360 (tj. o 0,2 %), celkový počet přijatých ale vzrostl o 2,5 tis., tedy o 2,2 %.

Celková úspěšnost uchazečů při přijímacích zkouškách činila 80,1 %, u prezenční formy studia dokonce 83,0 %. Úspěšnější byli uchazeči o prezenční formu studia na vyšší odborné škole (88,3 %) ve srovnání s uchazeči o prezenční formu studia v magisterských (37,5 %) a v bakalářských studijních programech (80,6 %).

Vysoké školy

Ke studiu na vysoké školy se v roce 2009 hlásilo 146,6 tis. uchazečů, kteří podali celkem 325,0 tis. přihlášek. K přijímacím zkouškám se dostavilo 93,3 % uchazečů, přijato jich bylo 105,6 tis. (z toho 75,3 tis. do prezenční formy vzdělávání), z nichž celkem 99,8 tis. uchazečů ke studiu skutečně nastoupilo (do prezenční formy vzdělávání 70,7 tis.).

Uchazeči, kteří maturovali v roce 2009, podali celkem 61,0 % přihlášek.

Od roku 2001 se počet studentů zvýšil téměř dvojnásobně. Tehdy se na vysokých školách vzdělávalo 203,5 tis. studentů, v současnosti je to 389,2 tis. studentů.

V roce 2001 existovalo 24 veřejných a 17 soukromých vysokých škol, dnes je to 26 veřejných a 45 soukromých škol. Naprostá většina uchazečů se hlásí na veřejné vysoké školy (91,5 %). Soukromé vysoké školy přijaly celkem 15,0 tis. uchazečů, z nichž 13,9 tis. ke studiu nastoupilo.

Uchazeči se nejvíce hlásí ke studiu humanitních a společenskovedních oborů (28,9 %), ekonomických (28,8 %), technických (22,4 %) a pedagogických oborů (19,7 %). V roce 2001 se nejvíce studentů vzdělávalo v technických (28,3 %), ekonomických (19,7 %) vědách a v oblasti pedagogiky, učitelství a sociální péče (14,5 %).

Na vysokých školách v České republice se v současnosti vzdělává 34,6 tis. cizinců (tj. 8,9 % všech studentů vysokých škol). V průběhu let 2001-2009 se jejich počet téměř zčtyřnásobil. Nejvíce cizinců se vzdělává v ekonomických vědách (31,3 %). V roce 2009 absolvovalo celkem 81,7 tis. studentů.

Vyšší odborné školy

Na vyšší odborné školy se v roce 2009 ke studiu hlásilo celkem 17,7 tis. uchazečů, kteří podali 20,6 tis. přihlášek. Z celkového počtu všech uchazečů se k přijímacím zkouškám skutečně dostavilo přibližně 90 % (16,0 tis.), přijato bylo celkem 13,7 tis. uchazečů (z toho 10,7 tis. do denní formy vzdělávání), z nichž celkem 11,6 tis. ke studiu skutečně nastoupilo (do denní formy vzdělávání 8,8 tis.). V roce 2001 se na 166 vyšších odborných školách vzdělávalo 26,7 tis. studentů, nyní se jedná o 28,7 tis. studentů na 184 školách. Uchazeči, kteří maturovali v roce 2009, podali celkem 60,1 % přihlášek.

Do školního roku 2006/07 byl největší podíl studentů přijímán do oborů ekonomických, od té doby ale u nově přijatých dominují obory zdravotnické. Ve školním roce 2009/10 byl největší podíl studentů přijímán do oborů zdravotnických (22,8 %), ekonomických (16,3 %) a pedagogických (16,1 %).

Od roku 2003/04 klesá počet přihlášek, přihlášených, přijatých a zapsaných uchazečů na vyšší odborné školy, přičemž nejvýraznější byl tento pokles mezi roky 2003/04 a 2004/05. K mírnému nárůstu přihlášených, přijatých i zapsaných došlo v letech 2007/08 a 2009/10. Tento nárůst byl způsoben zejména vyšším zájmem o ostatní formy vzdělávání, u denních forem vzdělávání byl až do předchozího roku patrný pokles. V roce 2009 se počty oproti předchozímu roku zvýšily (počty přihlášek o 9,1 %, přihlášených o 5,9 %, přijatých o 9,1 % a zapsaných o 8,5 %). V roce 2008/2009 absolvovalo celkem 6,2 tis. studentů

Šance na přijetí

Jak vyplývá ze statistik ÚIV, loni se dostaly na vysokou nebo vyšší odbornou školu tři čtvrtiny všech přihlášených. Před deseti lety byla přitom jejich šance na úspěch jen něco přes padesát procent. Školy navíc přijímají čím dál víc studentů a počet lidí, kteří nastoupili na studia, se od roku 1999 téměř zdvojnásobil.

Na vysoké nebo vyšší odborné školy se loni hlásilo přes 156 000 uchazečů, přijato jich bylo 117 000. Před deseti lety přitom do poslucháren zasedlo jen 61 150 nových studentů. Vysokoškolské studium je výrazně dostupnější jednak proto, že roste kapacita i počet škol, jednak proto, že kvůli slabým populačním ročníkům ubývá dětí vycházejících ze středních škol.

Přibývá zájemců o dálkové studium

Dle údajů ÚIV se zvyšuje počet uchazečů o přijetí do dálkové formy studia na vyšší odborné a vysoké školy, kterým je 30 let a více. Starší 30 let hlásící se do dálkové formy studia na vyšší odborné a vysoké školy tvořili v roce 1999 při přijímacím řízení 24,7 % ze všech uchazečů o dálkovou formu studia, zapsaných jich pak v terciárním vzdělávání (VOŠ i VŠ) bylo 24 % (ze všech zapsaných do dálkové formy studia). V loňském roce bylo k přijímačkám do dálkové formy studia přihlášeno již 38,7 % uchazečů starších 30 let, zapsaných pak bylo 42,3 %. Tento trend je zřejmě patrný především v posledních čtyřech letech. Důvodem je především povinné doplnění kvalifikace u určitých profesí (např. u zdravotních sester, učitelů či policistů). Další příčinou je zřejmě současný světový trend celoživotního a dalšího vzdělávání.

Dálkovou formu studia nabízejí ve velké míře hlavně soukromé vysoké školy. Ty ale loni přijaly jen 15 000 uchazečů, přes 91 procent všech zájemců bez rozdílu věku se hlásí na veřejné vysoké školy. V posledních šesti letech také trvale klesá zájem o vyšší odborné školy.

Kolem 29 procent zájemců se loni hlásilo na humanitní a společenskovední obory, zhruba stejný počet chtěl studovat ekonomii. Na technické obory poslalo loni přihlášku 22 procent zájemců o studia, na pedagogické fakulty pak asi každý pátý uchazeč.

Vysokoškoláků je stále málo

Ačkoliv studuje na vysokých školách stále více lidí, Česko v počtu vysokoškoláků výrazně pokulhá za evropským průměrem. Podle statistiky Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) bylo v roce 2007 v Česku mezi dospělými od 25 do 64 let 13,7 procenta vysokoškoláků. Průměr zemí EU je přitom 24,5 procenta. Počet absolventů vysokých škol však v Česku v posledních letech velmi rychle roste, v roce 2017 bude mít v populaci od 24 do 35 let polovina lidí diplom. Pak se zřejmě začnou zmenšovat rozdíly v platech a zaměstnanosti mezi vysokoškoláky a lidmi s nižším vzděláním.

(z výsledků šetření ÚIV)